

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

Ca. xi. De munusculariis & promissariis: & q[uod] promittere no[n]
expediat ad virtutem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

Polícratici de Curialiū nugis.

cuq; censuit restituendam esse imaginem: & ita que cesaris sūt cesari restituenda: vt suo iure deus non defraudetur. Equidem non omnibus datum est vt blanditiarum laqueos sic euadant cum eos alius non preuideat: alius etiam preuisos nequeat declinare. Vnum tamen certum est illis qui huic vitio dediti sunt non magis placere virtutem: q̄ illos bene olere qui in culina habitant.

C De munusculariis & promissariis: & q̄ promittere non expediat ad virtutem.

Capitulum. XI.

Nota cautos adulationis, fraudulente modos.

N eo autem adulatorie vis magna consistit: si omis-
sis propriis aliena commoda curare videaris: de tuo
nunq̄ aut raro semper aut sepe loquens de illi⁹ quem
auciparis emolumento. Preterea manum contine:
ne siquid etiam inuito ingeratur accipias: dum influat iordanis
in os eius: qui dum omnia cupit sibi quoq; omnia de iure putat
competere. Esuriens gula insatiabilium quorundam anima-
lium: donec satietur cōmunē aliis inuidet cibum: & in quo alio-
rum subuenitur inopie se fraudē perpeti suspicatur: sic fortuna-
tus sibi interdum subtrahi putat quicquid quocūq; titulo confer-
tur in aliud teste crasso / qui (vt dicitur) milite dissimulante eo q̄
solus aut pre ceteris apud partos aurum sitierat: aurum bibit.
Ingurtha quoq; sepe romanum exarmauit & fregit exercitum /
ipsum quoq; vrbis concussit maiestatem: nunc dans plura / pro-
mittens interdum pluriora. Sed hoc liberum est his & sepe cō-
ducit qui aliqua donare consueuerunt. Alioquin promissio gra-
tie cōciliande non proficit: sed quasi deceptio fraudulenta illam
que esse videtur plerūq; extinguit: tanto quidem validius quo-
cum prudētiori & grauiori viro negocium geritur. Simplicitas
nāq; circumuenientium insidiis latius patet: & facilius supplan-
tatur. Vnde ille qui non vrbem: sed orbē lasciuis impleuit amo-
ribus sollicitatorem puellarum & impudicū instruens amatorē
ait. Promittas facito: quid enim promittere ledit? Pollicitis di-
ues quilibet esse potest. At philosophus nunq̄ aut rarissime &
hoc ex iusta causa asserit cōducibile. Si enī promissionis imple-
de facultas non suppetit: temerarium est promittere quod pre-
stare nō potes. Si vero potestas affuerit largiendi nisi voluntas
beneficii producat effectum promissor non gratiam de promiss-
so: sed de mendacio contrahit maculam. Q̄ si ex intervallo pro-
missi fidem impleuerit / liberalitatis decor & beneficii species
ipsa fuscatur / eo q̄ qui distulit interim visus est noluisse. Vnde

Crassus aurū sitiens aurum bibit.

promissionō sueti donare facta prudētī modicū curat et prodest.

Quidius de arte. Hō doctrinā philosophicā in pmittēdo.

verificator egregius. Denigrat meritū dantis mora nam data raptim Munera plus laudis plusq; favoris habent. Preterea quis de futuro certus est vt sciat se quandoq; implere posse quod differt? Nonne consiliarius veritatis: assertor fidei: vas electionis (doctorem gentium loquor) fidelium animos quos aduēt? sui expectatione suspenderit frustraui a desiderio suo? Quid aliud agit illa ipsius excusatio qua apud se est & non fuisse: sed est tantum cōmemorat: & se leuitatenon vsum protestatur: si non potuit ille domino impediēte quod voluit: hoc etenim voluit quod pmissit. Quis sapiens secure quod ex facilitate nature pēdet promittit cū leniter possit ex causis q̄ plurimis impediri? Ad hec ex iusta causa potest interdū mutare quilibet voluntatem. Dignus etenī beneficio pro tēpore videtur aliquis qui processu rerū eodem reperitur indignus: & interdū indignus est q̄ ad frugem melioris vite conuersus beneficiū meritis etiā a manu extranea (vt vulgo dici solet) extorquet. In his mutare ppositum sepe non criminis est sed virtutis. Nam vt a fabulis doceamur theseus vnico filio suo non fuisset orbatus: si voluisset mutare propositū. Et phebuis vrgēte doloris stimulo quem de phetontis ruina conceperat: exul a celi regione admeti non parauisset armēta si ei votū quo se stigis interposito sacramēto filio ambitioso obligauerat mutare licuisset. Et ne fabularū instrumenta contemnas: rex incredulus (quod ex euangelica habes historia) salubrius incautū & perfidū soluiisset iuramētum: q̄ in extinguēda lucerna mūdi auferēdo preambulū gratie veritatis occidēdo preconē mensā pollueret: cōiuiuiū incestaret: regiā pefundaret maiestātē: dū incestui cūcta seruiunt & optēperant salatrici. Ethice quidē regula est: ga nō oīa sūt semp pmissa solueda: si forte aut accepturo damnosa: aut pnciiosa sint promittēti. Et lex amicitie illa pualuit qua sola honesta peti licet ab amicis aut fieri. Ipsosq; iure cautū est / vt nulla pmissio turpē q̄ aut tristē habet exitū impleatur. Postremo antecedēs pmissio cōsequētis beneficii gratiā aut extinguit aut minuit. Et sicut iacula que preuidētur feriūt min⁹ & q̄ omnino nō p̄cauētur magis ledunt: ita & in beneficiis quod ex promissione conceptum est minus accipitur: & quod ex insperato puenit: gratius acceptatur. Licet etenim nuda pmissio apud iuris (vt dicitur) peritos non pariat actionē: promissor omnis apud veritatem (vt dici solet) pollicem fixit: & iure ciuili cessante / fidei naturaliter obligatur. Sed quis actor durius aget q̄ fides si ipsa ceperit excusare? Si

Versus ouidijs

Actuū. xxvij.

These⁹ q̄ pp̄t
pseuerationē
ppositi amisit
filiū ypolitū.
Phebus ami
sit filiū phetō
ta: quia noluit
mutare iura
mentum.
Herodes pp̄t
illicitum iura
mētū seruādū
decollari fecit
iohannem bap
tistam.

Vulnera ipro
uisa magis nocent.

l. iuriscgentiū.
§. q̄nimo. ff. de
pac.

